

נפש נקי וצדיק

דברי הספר ובכי שנשא רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א

אחר מיטתו של האי חסידא ופרישא

מורינו הגאון צדיק יסוד עולם

רבי נחום לייב מינקוביץ זצלה"ה

איי, ר' נחום... ר' נחום זכר צדיק לברכה...

היום זה ראש חודש, מבחינת ההלכה ודאי שאפשר להספיד את ר' נחום בלי שום שאלות. למעשה היה פשוט אצלי שאת המיטה של ר' נחום צריכים להכניס לתוך הבית מדרש, ר' נחום היה מציאות של חלק מהבית מדרש שלנו, מציאות גמורה, ואין נפקא מינה בזה בין בחיים או לאחר מיתה, אבל האמת היא שפחדתי... פחדתי מר' נחום... פחדתי מקפידא של ר' נחום... ודאי שכל מי ששומע אותי והכיר את ר' נחום, יודע שאצל ר' נחום לא היה מושג של קפידא כלל, הוא לא ידע מה זה בכלל... אבל בכל זאת אני פוחד, אולי את המילה "קפידא" לא שייך להגיד אצלו, אבל הוא ודאי לא היה מסכים בשום אופן שבעולם! ואותי זה הפחיד... מי שהכיר את ר' נחום יודע למה הוא היה לגמרי לגמרי מתנגד לזה... בעצם, צריכים לדבר על ר' נחום, אני לא ראוי לדבר עליו... אין לי מהלך בכלל... אין לי שום דבר שאני מרגיש שאני יכול וראוי לדבר על ר' נחום... אבל כאן בפתח הבית מדרש שלנו, למעשה מי שבאמת מדבר זה כותלי בית המדרש יוכיחו! הם מדברים!

עשרות שנים כותלי בית המדרש ראו מה שאנחנו לא ראינו!!! אפילו שנדמה לנו שראינו...

אבל מה שכותלי בית המדרש ראו אף אחד לא ראה!!!

אני רק מדבר בגלל שכותלי בית המדרש מדברים ולא שומעים אותם, אבל ודאי שהם מדברים, והם מדברים מה שיש להם להגיד, והם יודעים יותר מכל אדם אחר מי היה ר' נחום, כותלי בית המדרש!!! לא שומעים אותם אבל צריכים לדבר מה שלכאורה הכתלים מדברים, כותלי בית המדרש עשרות שנים חיו עם ר' נחום, ור' נחום חי איתם, וצריכים לשמוע מה כותלי בית המדרש בוכים...

כשמשח רבינו נפטר כתוב במדרש שכל חלקי הבריאה הספידו אותו, וכתוב שהארץ אמרה על משה רבינו "וישר באדם אין", בעצם כשהקב"ה ברא את האדם, הוא ברא את האדם ישר, כך כתוב בקהלת, אבל ברגע שהוא הגיע כאן לעולם הזה, והוא נפגש עם הארץ, אז – והמה בקשו חשבונות רבים, הפגישה הזאת של כל בן אדם עם העולם, מיד משהו מתחיל להתעקם, במקור אלוקים עשה את האדם ישר, אבל בפגישה שלו עם הארץ זה מתקלקל, וממילא הארץ עצמה שהיא מכירה את כל הישרים שבאו מלמעלה, וכשהם נתקעו בה אז קרה להם מה שקרה להם, היא זו שאמרה "וישר באדם אין"!!!

ר' נחום, הוא נפגש עם העולם והוא נשאר ישר!!! כמו שהקב"ה עשה אותו!!!
צריכים להגיד עוד איזה הגדרה בענין הזה כתוב "רוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק", צדיק אנחנו חושבים שאנחנו יודעים מה זה, אבל נקי אני לא יודע אם יודעים...
ר' נחום זכר צדיק לברכה... הנקיות של ר' נחום... אף אחד לא יכול להידמות לזה בכלל... אי אפשר לתאר את הנקיות הזאת... בלי שום שמץ של משהו אחר מחוץ לנקיות...
זה היה ר' נחום... נקי וצדיק!!!

אין לנו מושג מה זה, אנחנו כל כך רחוקים שאין לנו מושג... אבל זה היה ר' נחום בלי שום ספק, זה לא אנחנו אומרים זה הכותלי בית המדרש אומרים, נקי וצדיק!!!
היה משהו אצל ר' נחום שהוא חשוב מאוד, וזה היה מרכזי מאוד, הוא היה תלמיד חכם מופלג מופלג מופלג מאוד, הן בידיעת התורה, הן בעומקה של תורה, בהרבה הרבה חלקים, ואף אחד לא ידע!!! ולמה אף אחד לא ידע? בגלל שהוא לא רצה שידעו!!! והוא הצליח בזה... הוא הצליח שאף אחד לא ידע!!!
ארי במסתרים!!!

"מקום יש להקדוש ברוך הוא ומסתרים שמו" יש בעולם מקומות שהם המסתרים של הקדוש ברוך הוא, אחד מהמקומות האלו זה היה ר' נחום זכר צדיק לברכה, אף אחד לא ידע... הוא הצליח בכל מיני חכמות ובכל מיני אופנים שאף אחד לא יידע...
זה חלק מה"נקי", והוא נשאר במסתרים...

במדרש שיר השירים מסופר שכאשר נפטר רבי חייא בר איויא בקשו מרבי יוחנן שיספיד אותו, כנראה שהוא היה אדם גדול מאוד שבקשו מרבי יוחנן שהיה גדול הדור שיספיד אותו, ורבי יוחנן אמר שהוא לא מספיק מכיר אותו ושיבקשו מריש לקיש שהוא כן הכיר אותו מספיק, והיינו שרבי יוחנן אמר שהוא חושש שהוא לא יכול להגיד בשבחו של רבי חייא בר איויא כי הוא לא מספיק מכיר אותו, ולכן דוקא ריש לקיש שהוא כן הכיר אותו, הוא יאמר את ההספד כמו שצריך,

עייל ריש לקיש ואפטר עילויה, ריש לקיש נכנס ואמר עליו: "דודי ירד לגנו לערוגות הבושם לרעות בגנים וללקוט שושנים" הקדוש ברוך הוא יודע במעשיו!!!
עומד ריש לקיש, שרבי יוחנן כבר אמר עליו שהוא ראוי להספיד את רבי חייא בר איויא, הוא מכיר אותו, ומצפים ממנו שיאמר משהו על רבי חייא, ומה הוא אומר... הקדוש ברוך הוא יודע!
זה ההספד הכי גדול שבעולם!!!
אף אחד כאן בעולם לא מכיר את רבי חייא בר איויא, רק הקדוש ברוך הוא!!! זה הגדלות של רבי חייא בר איויא!
ריש לקיש שהוא הכיר אותו לפני ולפנים, הוא עומד ואומר: רק הקב"ה יודע מי זה רבי חייא בר איויא!!! זה ההספד האמיתי...

יש הרבה מה לדבר על ר' נחום, על הצדקות, על הקדושה, על התלמיד חכם, אבל היה עוד דבר, הוא היה מחובר למסורת, וזה אחד הדברים הכי חשובים היום, היום יש מהלך שלם איך לעקור את המסורת, ולו לר' נחום היתה מסורת באופן נפלא ביותר, בילדותו הוא היה בביתו של

מרן החזון איש, והיו לו כמה מסורות נפלאות ביותר משם, והמסורות שלו היו נפלאות בגלל שהם היו מדויקות... הם היו מדויקות ביותר ביותר!

המסורת... היו הרבה דברים שהוא היה מעביר מרבותיו, והוא היה מעביר אותם בדיוק נפלא, בשמירת המסורת, בהעמדת המסורת, הוא היה בזה מיוחד ביותר, מעט מאוד הכירו אותו בזה, אבל בבית מדרש שלנו, אפילו הבחורים הכירו אותו בענין הזה.

הגמ' במועד קטן אומרת שכאשר אביי ורבא נפטרו "נשקו כיפי דדיגלת אהדדי", גם בהלויה של אביי וגם בהלויה של רבא נשקו כיפי דדיגלת אהדדי, ואומר רש"י, נשקו כיפי דדיגלת – כיפי של גשרים נשתברו, הגשרים שהיו בדיגלת מעל הנהר נשתברו.

מה כתוב כאן? **אביי ורבא היו הגשרים של מסירת התורה!!!**

הם היו הגשר! כשאביי ורבא נפטרו, הגשרים נפלו! ומשמים נתנו סימן להראות מה קרה בפטירתם של אביי ורבא

נשקו כיפי דדיגלת אהדדי!!!

ר' נחום זכר צדיק לברכה, הוא היה גשר שחיבר מרבותיו בדורות הקודמים, והוא העביר את זה אלינו בצורה הכי מושלמות שיכולה להיות בעולם, **נשקו כיפי דדיגלת אהדדי ברגע שהוא נפטר...**

המשנה בסוף סוטה אומרת, משמת רבי יוסף קטנותא פסקו חסידים, נגמרו החסידים! נפסקו!!! והגמ' שם שואלת למה נקרא בשם רבי יוסף קטנותא, ואומרת הגמ' שהיה קטנם של חסידים, ואומר רש"י, קטנם של חסידים – שהיו החסידים חולכים וכלים והוא היה מקטניהם וסופם! העולם נגמר רבותי!!! העולם נגמר!!!

משמת רבי יוסף קטנותא פסקו חסידים!!!

ברגע שר' נחום זכר צדיק לברכה הלך מן העולם, התרגשה שלנו היא שפסקו חסידים!!!

קטנם של חסידים – שהיה מקטניהם וסופם זה מה שהיה ר' נחום!!!

עכשיו אנחנו למעשה צריכים לדבר עלינו, עד לא מזמן היה לנו – תלמידי הישיבה והאברכים, היה לנו בית מדרש עם ר' נחום! כל מי שנמצא כאן בישיבה או שהיה כאן בישיבה יודע על מה אנחנו מדברים! מה זה נקרא בית מדרש עם ר' נחום!

ועכשיו... עכשיו יש לנו בית מדרש בלי ר' נחום...

זה משהו אחר לגמרי!!! זה עולם אחר לגמרי!!!

העולם התהפך!!!

אני מדבר לאנשים שיודעים מה שאני אומר ומבינים מה שאני מדבר.

חז"ל אומרים שכשאמרו לרב נחמן בר יצחק שיבוא לגור באיזה מקום, הוא אמר "אין המקום מכבד את האדם אלא האדם מכבד את מקומו", ואומרים שם חז"ל שהראיה לזה היא מהר סיני, כל זמן שהקדוש ברוך הוא היה על הר סיני היה לו קדושה, וכשהשכינה נסתלקה, מיד כבר לא היה בו שום קדושה, הרי שאין המקום מכבד את האדם אלא האדם מכבד את מקומו.

געוואלד!!! מדברים על שכינה!!! ודאי, נכון שמדברים על רב נחמן בר יצחק, ודאי שאי אפשר לתאר בכלל את הגדלות שלו, אבל עד כדי לדמות את זה לשכינה?!

הפשט הוא שיש כאן בעולם הזה אנשים כאלו שהם מכבדים את המקום!!!
האנשים האלו יש להם שייכות לשכינה!
וברגע שיש שייכות לשכינה אז זה נותן כבוד למקום!!!
**מי שהיה כאן בבית מדרש עם ר' נחום, הרגיש בחוש את ה"אין המקום מכבד את האדם
אלא האדם מכבד את מקומו"!**

בסעיף הראשון בשולחן ערוך אומר הרמ"א "שיויתי ד' לנגדי תמיד", ואבי מורי מרן ראש
הישיבה זצלה"ה היה אומר בשם המשגיח רבי ירוחם, שדברי הרמ"א הם לא הקדמה יפה
לשולחן ערוך, אלא זה הגדרה מה זה שולחן ערוך!
מכל ד' חלקי שולחן ערוך, ומכל סעיף בשולחן ערוך, צריך לצאת דבר אחד – שיויתי ד' לנגדי
תמיד!

זה הפשט שייכות לשכינה, וזה היה לנו כאן בבית מדרש
היה לנו יהודי של שיויתי ד', בכל מהלכיו ובכל עניניו
בכל הענינים שלו ממש – שיויתי ד' לנגדי תמיד!!!
אין המקום מכבד את האדם אלא האדם מכבד את מקומו!
אני מדבר עכשיו אל בני הישיבה שלנו, הם חיו איתו, הם ראו אותו, ואולי משהו דמשהו הם
גם נגעו בשולי גלימתו...
אפשר עדיין לתפוס...

כל מאן דהוה באשכבתיה דרבי מזומן לחיי העולם הבא!!!
אפשר לתפוס! ר' נחום עוד נמצא פה!!!
אפשר עוד לתפוס משהו מהקדושה של ר' נחום, מהצדקות של ר' נחום, מהחסידות של ר'
נחום... זה הרגע האחרון... אבל עדיין אפשר...

אני רוצה לסיים באיזו הגדרה שאני חושב שצריך להגדיר כאן, היום משתמשים הרבה במושג
של "דור" – גדול הדור, צדיק הדור, ועוד כל מיני נוסחאות עם הביטוי של הדור
יש לי הגדרה על ר' נחום זכר צדיק לברכה, הוא לא צריך את ההגדרות שלנו, אבל אנחנו
צריכים את ההגדרה הזאת

ר' נחום גם היה משהו בדור, "נקי הדור" הוא היה!!!
ר' נחום היה נקי הדור! נקיות ושלמות וישרות בכל עניניו ממש, בכל החלקים שלו
זה מה שהיה לנו, וזה מה שהפסדנו היום...

שיהיה מליץ יושר על המשפחה הגדולה והחשובה שלו, על הרבנית שתחי', על הילדים, על
הנכדים, על הנינים, הוא יעלה למעלה וימליץ עליהם, ומלמעלה הוא ישגיח עליהם בלי שום ספק.
אנחנו מבקשים אישית, שהזכות שלו תגן של הישיבה בכל עניניה, בכל הענינים שצריך הן
ברוחניות והן בגשמיות, ואין לי שום ספק שזה מה שהוא יעשה כשהוא יעלה למעלה, על כל
העשרות שנים שהבית מדרש שלנו היה דבוק אליו והוא היה דבוק לבית מדרש, בכל הבחינות
ובכל הענינים, ודאי שהוא יעמוד בשמים למליץ יושר על הישיבה.
ותהא נשמתו צרורה בצרור החיים.